

راهکارهای دستیابی به الگوی سوم زن مسلمان

با تأکید بر دیدگاه مقام معظم رهبری

سمانه رستمی^۱

چکیده

در جهان معاصر، گفتمان‌های متعددی درباره جایگاه و هویت زن شکل گرفته است. الگوی «زن نه شرقی، نه غربی» یا «الگوی سوم زن» با تکیه بر تعالیم اسلامی و اندیشه انقلاب اسلامی، تلاشی است برای ارائه مدلی متعادل و متعالی از زن که نه به انفعال سنتی شرق تن می‌دهد و نه به برهنگی و اباحی‌گری غرب گرایش دارد. این الگو مبتنی بر کرامت انسانی، رشد همه‌جانبه، و ایفای نقش‌های فعال در ساحت‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی است. با این اهمیت، این مقاله که با روش توصیفی-تحلیلی و با ابزار کتابخانه‌ای بررسی شده است، درصدد است راهکارهای دستیابی به این الگو را در نگاه رهبری بیان کند. نتایج تحقیق چنین به دست می‌آید که رسیدن به چنین الگویی تنها با اصلاح نگرش‌ها ممکن نیست؛ بلکه نیازمند نهادسازی و ایجاد ساختارهایی در راستای تثبیت جایگاه اجتماعی زن است. نهادسازی، از طریق ایجاد قوانین، سازمان‌ها و بسترهای حمایتی، زمینه مشارکت مؤثر زنان در عرصه‌های علمی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی را فراهم می‌آورد. این مقاله ضمن تبیین ضرورت نهادسازی، بر نقش آن در توانمندسازی زنان و هدایت آن‌ها به سوی هویتی متعادل و تمدن‌ساز تأکید می‌نماید.

واژگان کلیدی: الگوی سوم زن، مقام معظم رهبری، راهکارهای فرهنگی، راهکارهای اجتماعی.

^۱. طلبه سطح دو، حوزه علمیه الزهرا شهرستان خلخال.

مقدمه

یکی از مباحث مهم در حوزه تعلیم و تربیت اسلامی، بحث الگوسازی است که نقش اساسی در شکل‌دهی به هویت فردی و اجتماعی دارد. قرآن کریم، پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) را به عنوان اسوه حسنه معرفی می‌کند و از این رهگذر، الگو قرار دادن شخصیت‌هایی با رفتار و بینش صحیح، در مسیر رشد انسان‌ها نقش‌آفرین است. زنان نیز به دلیل جایگاه ویژه خود در ساختار خانواده و اجتماع، نیازمند الگوهایی واقعی و کاربردی هستند.

در این میان، سه الگو درباره زن در ادبیات اجتماعی و تربیتی مطرح شده است. الگوی اول، با نگرشی سنت‌گرایانه، زن را از عرصه‌های اجتماعی حذف می‌کند و نقش او را صرفاً در محدوده خانه تعریف می‌نماید. الگوی دوم، با دیدگاه فمینیستی و افراطی، نقش اجتماعی زن را با نادیده گرفتن تفاوت‌های فطری و مسئولیت‌های خانوادگی او دنبال می‌کند. در مقابل این دو دیدگاه، الگوی سوم زن مسلمان که برگرفته از بیانات مقام معظم رهبری است، نگاهی جامع، میانه‌رو و قرآنی به زن دارد که در آن، زن می‌تواند هم در خانواده محور باشد و هم در جامعه نقش‌آفرین، بی‌آنکه کرامت انسانی و هویت اسلامی‌اش آسیب ببیند. با این اهمیت برای اینکه زن به چنین الگویی دست یابد، راهکارهایی لازم می‌دارد.

در زمینه‌ی فوق، مقالات مختلفی نگاشته شده است که می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱. مقاله «ابعاد شخصیت زن مسلمان ایرانی مبتنی بر منظومه فکری رهبر معظم انقلاب: (الگوی سوم زن)»، نویسندگان: عارف بهنود شریف و سعید خلیلی، ۱۴۰۱. (در این مقاله سعی شده است تا بر پایه نظریات رهبر معظم انقلاب در مورد هویت زن مسلمان ایرانی (الگوی سوم زن)؛ و در قالب یک مدل مفهومی، به تبیین و ارائه ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌هایی از شخصیت زن پرداخته شود که با بازنمایی صحیح آن ابعاد در فضای رسانه بتوان بر شبیخون فرهنگی دشمن در این حوزه فائق آمد.)

۲. مقاله «ضرورت وجود الگو برای زنان مسلمان»، نویسنده: زهرا محمدی، ۱۳۹۰. (این مقاله با عنوان «ضرورت وجود الگو برای زن مسلمان» و با هدف شناسایی این نیاز فطری و ضرورت معرفی الگو به نگارش در آمده است. ابتدا به بحث تربیت‌پذیری انسان و اهمیت روش الگویی اشاره نموده، سپس بعد از بیان مبانی، کارکردها و اصول روش الگویی، به بررسی آسیب شناسی این روش و راه کار ارائه شده در مقابل آن پرداخته است.

۳. مقاله: «بازنمایی مؤلفه‌های الگوی سوم زن مسلمان در رسانه‌ها»، نویسنده: مهتاب خانی و حفیظه مهدیان، ۱۴۰۲. (هدف از این مقاله، بررسی و بازنمایی مؤلفه‌های الگوی سوم زن مسلمان در رسانه‌ها است.)

با بررسی در مطالعات فوق؛ این مقاله با هدف بررسی این الگو، به راه کارهای دستیابی الگوی سوم زن مسلمان با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری پرداخته است. لذا سؤال اصلی در این مقاله، راه کارهای دستیابی به الگوی سوم زن مسلمان با تأکید بر مقام معظم رهبری است. برای پاسخ به این سؤال، سؤالات فرعی بیان می شود. از جمله سؤالات فرعی:

۱. الگوی سوم زن در نگاه رهبری به چه معناست؟
۲. الگوی سوم زن در نگاه رهبری دارای چه مؤلفه های هستند؟
۳. راه کارهای فرهنگی تربیتی برای رسیدن به الگوی سوم زن مسلمان کدام است؟
۴. راه کارهای اجتماعی حمایتی برای رسیدن به الگوی سوم زن کدام است؟

۱. تبیین مفهوم الگوی سوم زن مسلمان

در ادبیات اسلامی، معرفی الگو از مهم‌ترین روش‌های تربیتی شمرده می‌شود.^۱ قرآن کریم، حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) را به‌عنوان بهترین الگو برای انسان معرفی می‌کند: «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا؛ یقیناً برای شما در روش و رفتار پیامبر خدا الگوی نیکویی است برای کسی که همواره به خدا و روز قیامت امید دارد؛ و خدا را بسیار یاد می‌کند».^۲

براساس این آیه، زنان به جهت نقش و جایگاه ویژه‌ای که در اجتماع و فرهنگ دارند، بهترین الگو هستند. به همین جهت، ذکر الگو برای زن بسیار مهم است. این الگو که در بخش‌های مختلف؛ الگوی اول، الگوی دوم و الگوی سوم بیان شده است، گویای این مطلب می‌باشد. لذا برای اینکه به مفهوم الگوی سوم زن پی ببریم لازم است الگوی اول و دوم را بیان کنیم.

۱-۱. الگوی اول

این الگو که نگاهی سنتی و پارادایم به زن دارد، برای زنان در امور اجتماعی و فرهنگی هیچ مسئولیتی قائل نیست.^۳ تفکر بیشتر در این الگو این است که، زن موجودی ضعیف است و مسئولیت اجتماعی موجودی کامل را می‌طلبد. با این تصور، تنها مردان می‌توانند در این نگاه نقش داشته باشند و زنان به دلیل ویژگی عاطفی و احساسی که دارند، تنها امور همسراری و فرزند داری را برعهده دارند.^۴ ارسطو در این باره می‌نویسد: «زن چیزی نیست مگر مرد ناکام، خطای طبیعت و حاصل نقص در آفرینش. به اعتقاد او خدا زن و برده را آفرید تا به مرد خدمت کند».^۵ لذا در این نگاه، نقش وجودی زن فقط خدمت در خانه و تکثیر نسل است.^۶ بر این اساس؛ در این الگو، حضور زنان در جامعه بشر موجب بی‌بند و باری و فساد است و اگر زنان با حیا نیز در جامعه حضور داشته باشند، موجب کندی کار مردان هستند. از این جهت؛ حضور زنان در اجتماع ناپسند است.

^۱. دلشاد تهرانی، سیری در تربیت اسلامی، ص ۲۴۳.

^۲. احزاب: آیه ۲۱.

^۳. الهی خراسانی، «نقد پارادایمی رویکرد سنتی به مسئولیت اجتماعی زن مسلمان»، ص ۱۶۱.

^۴. زیبایی نژاد و سبحانی، درآمدی بر نظام شخصیت زن در اسلام، ص ۱۱۹.

^۵. نورافروز، ناچیز شمردن زن در درازنای روزگار، ص ۷۳.

^۶. مهریزی، شخصیت و حقوق زن در اسلام، ص ۲۱۸.

۱-۲. الگوی دوم

الگوی دیگری که برای زن مطرح می‌شود، الگوی دوم زن است. این الگو که نگاهی فمینیستی به زن دارد، حضور زن را تنها در ظهور فیزیکی و جذبه‌ی زن می‌داند و مهم‌ترین نقش زن به عنوان تربیت فرزند نادیده گرفته شده است. همین امر موجب انقلاب جنسیتی، سقط جنین، نادیده گرفتن ارزش‌های زنان را در پی خواهد داشت که نتیجه آن؛ مادران مجرد خواهد بود.^۱ این جریان فمینیستی در نقش زنان، که با آرمان تساوی خواهانه و نادیده گرفتن تفاوت‌های زنان است، بیشترین لطمه را برای زن وارد ساخته است. در این الگو، زنان با شعار تساوی حقوق زن و مرد وارد اجتماع می‌شوند و حضور آنان فقط براساس اقتصاد است. با این مبنا؛ زنان با حضور پررنگ در اجتماع و مشاغل برابر با مردان با درآمد پایین‌تر، آسیب‌های روحی و روانی بسیاری را متحمل می‌شوند.^۲

۱-۳. الگوی سوم

با ارائه الگوی اول و دوم، الگوی دیگری مطرح می‌شود که از آن با عنوان الگوی سوم زن مسلمان بیان شده است. مفهوم الگوی سوم زن به جهت مفهوم کلیدی در نگاه رهبری از مفاهیم بسیار مهم است که جایگاه این الگو را می‌سازد. این الگو که به معنای الگوی میانه رو است، همان زن تراز قرآنی است که شخصیت چند بُعدی دارد، که مهم‌ترین بُعد آن در حوزه اجتماع است.^۳ طبق این الگو، زن با دقت در مسئولیت‌های اجتماعی و با تدابیر گویا، در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی کشور، حضور فعال خواهد داشت. لذا در این الگو، زن به جایگاه تشریفاتی که به دور از منزلت روحی زن است نیازی ندارد. زن با قوت زنانه خود که خداوند متعال در وجود او قرار داده است، همراه با عشق و ایمان و همراه با عفت و پاکدامنی می‌تواند در جامعه یک نقش استثنایی داشته باشد.^۴

بر همین اساس، الگوی سوم زن که الگویی نه شرقی است و نه غربی، به زنان این امکان را می‌دهد که همزمان با ایفای نقش خود در خانواده، در عرصه‌های فرهنگی و اقتصادی و اجتماعی فعال باشند.^۵ این الگو با الهام از نگاه توحیدی و با تأکید بر شخصیت چند بُعدی زن، نقش اجتماعی و خانوادگی را همزمان در نظر می‌گیرد. زن در این نگاه، با حفظ عفت، حیا و هویت

۱. پاسنو، فمینیسم، رمز و راز زنانگی یا اشتباه، فمینیسم در آمریکا تا سال ۲۰۰۳، ص ۸۸.

۲. مطهری، نظام حقوق زن در اسلام، ص ۱۹.

۳. دیرباز، «بازنگری مبانی فکری - کلامی الگوهای اجتماعی زن»، ص ۱۹۲.

۴. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۸۴/۳/۲۵.

۵. هدایت‌نیا، الگوی سوم: الگوی رفتاری زن در خانواده و جامعه، ص ۲۱.

ضرورت‌هایشان اجازه می‌دهد می‌تواند در فعالیت‌ها شرکت کنند. ایشان می‌فرمایند: زن هر چه می‌توانند، تلاش اقتصادی، سیاسی و اجتماعی کند، شرع مقدس، مانع نیست.^۱

براین اساس، دستیابی به الگوی سوم زن، مستلزم آن است که زنان در یک چارچوب اجتماعی حمایت‌کننده و توانمندساز قرار گیرند. نهادسازی جایگاه اجتماعی زن، دقیقاً همین بستر را فراهم می‌آورد. زمانی که قوانین عادلانه، فرصت‌های اقتصادی برابر، حمایت‌های فرهنگی و آموزشی مناسب، و حضور فعال در عرصه سیاست برای زنان فراهم شود، آنان می‌توانند با اعتماد به نفس و آزادی عمل بیشتری، به توسعه فردی، تحکیم خانواده، و مشارکت فعال در جامعه بپردازند. این فرایند، زن را از انتخاب‌های افراطی و تفریطی رها ساخته و به سوی یک هویت متعادل و کارآمد هدایت می‌کند.

^۱. بیانات در تبیین نگاه امام خامنه‌ای در خصوص نقش بانوان در جامعه: ۱۴۰۰/۱۱/۱، ۲:۴۵، کدخبر: ۵۰۲۱۹۳.

نتیجه‌گیری

بررسی سه الگوی مطرح در رابطه با زن، نشان داد که الگوی سوم زن مسلمان، به عنوان الگوی برتر، توانسته است نگاهی متوازن میان نقش خانوادگی و اجتماعی زن ارائه دهد. این الگو که برگرفته از نگاه توحیدی و بیانات مقام معظم رهبری است، زن را موجودی دارای شخصیت چند بعدی معرفی می‌کند که می‌تواند با حفظ حجاب، عفاف، کرامت انسانی و هویت اسلامی، در جامعه نقش‌آفرین باشد. دو مؤلفه مهم در این الگو عبارت‌اند از: نقش محوری زن در خانواده به عنوان مادر و همسر، و نقش‌آفرینی اجتماعی با حفظ کرامت انسانی و در چهارچوب آموزه‌های دینی. این الگو نه تنها به تقویت نهاد خانواده کمک می‌کند، بلکه موجب حضور مؤثر و عزت‌مندانه زنان در عرصه‌های اجتماعی نیز می‌شود. الگوی سوم زن مسلمان، نه غرب‌گراست و نه شرقی؛ بلکه الگوی مستقل و برخاسته از اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله) است که قابلیت ارائه به جهان امروز را نیز دارد.

در پرتو تحلیل‌های ارائه‌شده، روشن می‌شود که تحقق الگوی سوم زن تنها در سایه نهادسازی هدفمند و متعهدانه امکان‌پذیر است. نهادسازی به‌مثابه یک راهکار بنیادین، می‌تواند با ایجاد بسترهای قانونی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، شرایطی فراهم آورد که زنان با حفظ هویت اسلامی خود، در توسعه فردی، تحکیم خانواده و پیشرفت جامعه مشارکت فعال داشته باشند. بیانات مقام معظم رهبری نیز به روشنی بر این ضرورت تأکید دارند که زن مسلمان نه تنها مجاز، بلکه موظف است متناسب با توانایی‌ها و موقعیت‌های خود در عرصه‌های علمی، اجتماعی و سیاسی حضور مؤثر یابد. بنابراین، برای رهایی از افراط و تفریط در نگرش به زن، باید الگوی زن مسلمان را از سطح تئوری به عرصه‌های عملی و ساختاری کشاند و با نهادسازی مستمر، زمینه بروز و شکوفایی هویت متعالی زن را فراهم ساخت.

فهرست منابع

قرآن کریم، انصاریان، حسین، تهران، ۱۳۹۶ هـ.ش.

۱. ابن بابویه، محمد بن علی، کمال الدین و تمام النعمه، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ سوم، ۱۳۸۲ ش.
۲. امین زاده، محمدرضا، جایگاه/خص و ممتاز زن، تهران، بین الملل، ۱۳۸۰ ش.
۳. پاسنو، دایان، فمینیسم، رمز و راز زنانگی یا اشتباه، فمینیسم در آمریکا تا سال ۲۰۰۳، ترجمه: زینب فرهمند و پروین قائمی، قم، معارف، ۱۳۸۴ ش.
۴. دلشاد تهرانی، مصطفی، سیری در تربیت/اسلامی، تهران، دریا، ۱۳۹۳ ش.
۵. دیلمی، حسن بن محمد، إرشاد القلوب، ج ۱، قم، الشریف الرضی، ۱۳۷۰ ش.
۶. زیبایی نژاد، محمدرضا و محمدتقی سبحانی، درآمدی بر نظام شخصیت زن در اسلام، قم، دفتر تحقیقات و مطالعات زنان، ۱۳۸۱ ش.
۷. فاضلی بیارجمندی، احمد، نقش زنان شیعه در عصر امام علی (علیه السلام)، قم، میثم تمار، ۱۳۸۱ ش.
۸. کوئن، بروس، درآمدی بر جامعه‌شناسی، تهران، توتیا، مترجم: محسن ثلاثی، ۱۳۹۴ ش.
۹. مطهری، مرتضی، نظام حقوق زن در اسلام، تهران، آدینه سبز، ۱۳۸۹ ش.
۱۰. منجم، رویا، زن - مادر: نگاهی متفاوت به مسئله زن، تهران، کتاب مس، ۱۳۸۱ ش.
۱۱. موسوی خمینی، روح الله، صحیفه نور، قم، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (رحمه الله علیه)، چاپ پنجم، ۱۳۷۶ ش.
۱۲. کلمات قصار: پندها و حکمت‌ها، قم، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (رحمه الله علیه)، ۱۳۹۱ ش.
۱۳. مهریزی، مهدی، شخصیت و حقوق زن در اسلام، تهران، علمی و فرهنگی، ۱۳۸۲ ش.
۱۴. نورافروز، کیانده، ناچیز شمردن زن در درازنای روزگار، اختران زبان، ۱۳۸۴ ش.
۱۵. هدایت نیا، فرج الله، الگوی سوم: الگوی رفتاری زن در خانواده و جامعه، تهران، لشگر فرشتگان، ۱۳۹۵ ش.

مقالات

۱. آبیاری، زهرا، «تحلیل مضمون خوانش حجاب و عفاف در منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای»، دو فصلنامه مطالعات فرهنگی اجتماعی، پاییز، دوره ۵، ش ۱۰، صص ۸۲-۶۱، ۱۴۰۰ ش.

۲. الهی خراسانی، علی، «نقد پارادایمی رویکرد سنتی به مسئولیت اجتماعی زن مسلمان»، فصلنامه حوزه، فروردین، دوره ۲۹، ش ۱۶۳، صص ۱۷۶-۱۶۱، ۱۳۹۱ ش.
۳. جمعی از نویسندگان، «خانواده، زن و رسانه»، مریم رفیعی، فصلنامه حواء، ش ۳۲، صص ۸۸-۱، ۱۳۸۸ ش.
۴. دهقان پور محمدآبادی، فاطمه، «جایگاه خانواده در تحول شکل‌گیری هویت فرزندان»، همایش ملی هویت کودکان ایران اسلامی در دوره پیش دبستانی، دوره ۱، ش ۱، صص ۱۴-۱، ۱۳۷۹ ش.
۵. دیرباز، عسگر، «بازنگری مبانی فکری - کلامی الگوهای اجتماعی زن»، فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده، تابستان، دوره ۱۷، ش ۶۸، صص ۲۱۳-۱۶۷، ۱۳۹۴ ش.
۶. رستگار خالده، امیر، «گسترش نقش زنان در جهت حمایت‌های شغلی - خانوادگی»، جامعه‌شناسی ایران، ش ۴، صص ۱۲۶-۱۶۵، ۱۳۸۴ ش.
۷. عسکری، محمدعلی، «آثار فردی و اجتماعی حجاب و نقش آن در امنیت اجتماعی زنان»، فصلنامه پژوهش‌های اجتماعی اسلامی، زمستان، ش ۱۰۳، صص ۱۸۹-۱۶۱، ۱۳۹۳ ش.
۸. عطارزاده، مجتبی، «فاطمه زهرا (سلام الله علیها) الگوی حضور اجتماعی - سیاسی زن مسلمان»، مطالعات راهبردی زنان، دوره ۱۰، ش ۳۹، صص ۱۲۶-۲۹، ۱۳۸۷ ش.
۹. ملک‌پور، فاطمه، «نقش رسانه‌ها در تغییر ارزش‌ها و هنجارهای خانواده»، فصلنامه رسانه و خانواده، ش ۱۳۷، صص ۲۳۴-۲۱۹، ۱۴۰۱ ش.
۱۰. منصوری، زهره، «نقش تربیتی مادر بر فرزندان با تاکید بر آیات و روایات»، فصلنامه پژوهشنامه فقهی حقوقی زنان و خانواده، بهار، دوره ۲، ش ۱۴، صص ۱۴۰-۷۹، ۱۴۰۰ ش.
۱۱. مهدی زاده، حسین، «آموزه‌های اسلامی در باب تقلید از الگوها (با تاکید بر دوره جوانی)»، معرفت، تیر، ش ۶۷، صص ۹۳-۸۴، ۱۳۸۹ ش.
۱۲. یاسری، زینب، «تبیین الگوی مفهومی نقش آفرینی زنان در تحقق تمدن نوین اسلامی»، دو فصلنامه مطالعات بنیادین تمدن نوین اسلامی، پاییز، دوره ۱، ش ۲، صص ۱۵۲-۱۳۳، ۱۳۹۷ ش.

بیانات

۱. بیانات در تبیین نگاه امام خامنه‌ای در خصوص نقش بانوان در جامعه: ۱۴۰۰/۱۱/۱.
۲. بیانات در دیدار اعضای شورای فرهنگی اجتماعی زنان: ۱۳۶۹/۱۰/۱۶.
۳. بیانات در دیدار طلاب و فضلا و اساتید حوزه علمیه قم: ۱۳۸۹/۷/۲۹.
۴. مقام معظم رهبری، بیانات الگوی سوم زن، ۱۳۹۵/۵/۱۴.

۵. مقام معظم رهبری، بیانات بیانان در دیدار اعضای شورای فرهنگی، اجتماعی زنان، ۱۳۷۰/۱۰/۴.
۶. مقام معظم رهبری، بیانات در ارتباط تصویری با نمایندگان تشکلهای دانشجویی، ۱۳۹۹/۲/۲۸.
۷. مقام معظم رهبری، بیانات در پیام به کنگره هفت هزار زن شهید کشور، ۱۳۹۱/۱۲/۱۶.
۸. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۸۴/۳/۲۵.
۹. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار با مدیران صدا و سیما، ۱۳۸۱/۱۱/۱۵.
۱۰. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار بانوی کرمانشاهی قهرمان ووشو با رهبر انقلاب، ۱۳۹۲/۸/۲۰.
۱۱. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار جمعی از بانوان، ۱۴۰۱/۱۰/۱۵.
۱۲. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار جمعی از بانوان، ۱۳۶۳/۱۲/۲۱.
۱۳. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار جمعی از بانوان، ۱۳۷۹/۶/۳۰.
۱۴. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار جمعی از بانوان، ۱۳۷۹/۶/۳۰.
۱۵. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار دستاندرکاران برگزاری کنگره شهدای ورزش کشور، ۱۳۹۴/۱۰/۲۱.
۱۶. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار شرکت کنندگان در اجلاس جهانی «زنان و بیداری اسلامی»، ۱۳۹۱/۴/۲۱.
۱۷. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار گروهی کثیری از بانوان نخبه در آستانه‌ی سالروز میلاد حضرت زهرا (سلام الله علیها)، ۱۳۸۶/۴/۱۳.
۱۸. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار مسئولان سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰/۱۲/۵.